

NOTAT

Kommissorium for arbejdsgruppen om instrukser (herunder om ansvarsforhold i patientbehandlingen)

Baggrund

Sundhedspersonale oplever dagligt at skulle træffe hurtige beslutninger i konkrete behandlingssituationer og gennemføre behandling af stor betydning for patientens prognose. Dette indebærer et betydeligt ansvar.

Samtidig involverer den nødvendige behandling ofte personale på tværs af faggrupper og specialer, ligesom erfarings- og kompetenceniveauet hos de enkelte sundhedspersoner vil variere. En forsvarlig og klar organisering af opgaverne er således også nødvendigt for, at den enkelte sundhedsperson kan leve op til sine pligter og have tryghed i arbejdet – ligesom det er en forudsætning for en patientsikkerhedsmæssig forsvarlig behandling.

Der er fra flere sider, herunder flere faglige organisationer, rejst kritik af, at der ikke altid i tilstrækkelig grad er klarhed om ansvarsforholdene for den enkelte sundhedsperson. Det er også anført, at hvis og når de organisatoriske rammer ikke er tilstrækkelige, kan en konsekvens være, at den enkelte sundhedsperson risikerer at stå tilbage med et urimeligt stort ansvar for den enkelte behandling i tilfælde, hvor de reelle årsager til en mangelfuld patientbehandling skal findes i organisatoriske forhold.

Sundhedslovgivningen opererer – ud over den autoriserede sundhedspersons ansvar efter autorisationsloven – også med et organisatorisk ansvar for ledelsen af eller ejeren af et behandlingssted. Det indebærer, at ledelsen af eller ejeren af et behandlingssted blandt andet har pligt til at sikre, at personalet er tilstrækkeligt kvalificeret samt sikre en overordnet forsvarlig organisering, herunder eksempelvis nødvendig bemanding, rettidig kompetenceudvikling og fornødne instrukser.

Instrukser er et væsentligt arbejdsredskab for dels at understøtte patientsikkerheden ved behandlingen i form af beskrivelser af veletablerede rutiner i behandlingen, dels for at sikre fastlæggelse af klare ansvarsforhold og procedurer for personalet kompetence- og ansvarsforhold.

Sundhedslovgivningen indeholder en række regler, hvori der stilles krav om udarbejdelse af instrukser. Det gælder blandt andet ved delegation af forbeholdt virksomhed, ved ordination og håndtering af lægemidler, ved håndtering af parakliniske undersøgelser og ved identifikation af patienter.

I vejledning nr. 9001 af 20. november 2000 om udfærdigelse af instrukser (til landets sygehuse m.v.) beskrives krav til udformningen og indholdet af instrukser, samt retningslinjer for i hvilket omfang der bør udarbejdes instrukser på den enkelte afdeling ud

fra lokale forudsætninger. Det følger heraf, at behovet for instrukser – ud over de gældende regler på det enkelte område – blandt vil være betinget af den enkelte afdelings speciale, specialiseringsgrad, størrelse, personalemæssige sammensætning og samarbejde med andre afdelinger.

Det følger desuden af vejledningen, at instrukser bør indeholde retningslinjer for ansvars- og kompetenceforhold mellem sundhedspersoner, og at behovet for en instruks navnlig bør overvejes ved procedurer, hvor ansvars- og kompetenceforholdet ikke er naturligt afgrænset mellem de involverede sundhedspersoner.

Formål

Arbejdsgruppen skal vurdere, om kravene til de lokale ledelsers udarbejdelse af instrukser, herunder om ansvarsfordeling og ansvarsforhold i patientbehandlingen, er tilstrækkeligt klare og tidssvarende.

Formålet med arbejdsgruppens arbejde er at komme med forslag til nye regler, der tydeliggør kravene til ledelsen af eller ejeren af et behandlingssteds udarbejdelse af instrukser, som blandt andet sikrer en tydelig ansvars- og kompetencefordeling mellem sundhedspersonale fra forskellige faggrupper og på forskelligt kompetenceniveau, herunder eksempelvis i forholdet mellem forvagt og bagvagt.

De nye regler skal tilstrækkeligt klart angive det ansvar for forsvarlige organisatoriske rammer, som ligger hos ledelsen eller ejeren af et behandlingssted, således at reglerne understøtter balancen mellem det organisatoriske ansvar og den enkelte sundhedspersons ansvar.

Arbejdsgruppen skal i den forbindelse:

- Beskrive de krav der efter gældende regler stilles til ledelsen eller ejeren af et behandlingssted med hensyn til en patientsikkerhedsmæssig forsvarlig organisering og for udarbejdelse af instrukser
- Kortlægge forhold vedrørende udarbejdelsen af instrukser, som eventuelt giver anledning til tvivl i praksis eller hvor kravene til instrukser er uklare eller utilstrækkelige under hensyn til patientsikkerheden og sikring af tydelige ansvars- og kompetenceforhold i patientbehandlingen
- Vurdere om og hvordan de lokale ledelsers arbejde med udarbejdelse af instrukser kan understøttes fra centralt hold, herunder eventuelt af centrale organisationer på området
- Komme med forslag/modeller til nye regler om krav til de lokale ledelsers udarbejdelse af instrukser
- Komme med anbefalinger til eventuelle initiativer, der dels kan udbrede kendskabet til regelsættet, dels understøtte de lokale ledelser i at leve op til deres ansvar

Arbejdsgruppens og sammensætning

Arbejdsgruppens arbejde ledes af direktør for Styrelsen for Patientsikkerhed Anne-Marie Vangsted.

Arbejdsgruppen består herudover af:

- 3 repræsentanter udpeget af Danske Regioner
- 3 repræsentanter udpeget af KL
- 2 repræsentanter udpeget af Lægeforeningen
- 2 repræsentanter udpeget af Dansk Sygeplejeråd
- 2 repræsentanter udpeget af FOA
- 2 repræsentanter udpeget af Tandlægeforeningen
- 2 repræsentanter udpeget af Danske Patienter
- 2 repræsentanter fra Sundheds- og Ældreministeriet
- 2 repræsentanter fra Styrelsen for Patientsikkerhed

Styrelsen for Patientsikkerhed sekretariatsbetjener arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen vil invitere øvrige sundhedsfaglige organisationer og patientforeninger m.v. til at komme med input til arbejdet eventuelt i form af en høring over arbejdsgruppens forslag/modeller for nye regler.

Mødekadence og tidsplan

Arbejdsgruppen nedsættes medio februar 2018.

Det forventes, at arbejdsgruppen vil holde møder 3-4 gange.

Arbejdsgruppens skal afslutte sit arbejde inden udgangen af juni 2018.